

Brüssel, 12. november 2019
(OR. en)

13521/19

EDUC 431
SOC 709
EMPL 539

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13282/19
Teema:	Nõukogu järelused, mis käsitlevad elukestva õppe poliitika keskset rolli ühiskonna võimekuse suurendamisel tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga kaasavat ja kestlikku majanduskasvu toetaval viisil

Delegatsioonidele edastatakse lisas 8. novembril 2019 toimunud nõukogu 3724. istungil vastu võetud nõukogu järelused, mis käsitlevad elukestva õppe poliitika keskset rolli ühiskonna võimekuse suurendamisel tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga kaasavat ja kestlikku majanduskasvu toetaval viisil. Nõukogu järelused edastatakse avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*.

**Nõukogu järeldused,
mis käsitlevad elukestva õppe poliitika keskset rolli ühiskonna võimekuse suurendamisel
tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga kaasavat ja
kestlikku majanduskasvu toetaval viisil**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE käesolevate järelduste lisas esitatud poliitilist tausta,

TUNNISTAB, et:

1. Euroopa sotsiaalõiguste samba esimeses põhimõttes kinnitatakse, et igaühel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvale õppele, et säilitada ja omandada oskused, mis võimaldavad ühiskonnas täielikult osaleda ja liikuda edukalt tööturustaatuste vahel¹;
2. elukestev õpe hõlmab õpet alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni pensionieani, sealhulgas nii formaalset, mitteformaalset ja informaalset õpet, ning selle eesmärk on parandada isiklikke, ühiskondlikke, sotsiaalseid ja/või tööalaseid teadmisi, oskusi ja pädevusi. Elukestvas õppes peetakse igat inimest õppijaks ja see võimaldab kõigil omandada asjakohaseid teadmisi, et osaleda aktiivsete kodanikena teadmusühiskonnas ja tööturul, hõlbustades Euroopa kodanike vaba liikuvust;
3. praegused ühiskondlikud ja majanduslikud väljakutsed eeldavad lähenemisviise, millega kaasatakse, ergutatakse ja motiveeritakse õppijaid, ühiskonda ja tööandjaid olema proaktiivsemad ja strateegilisemad, et muuta elukestev õpe kõigi jaoks reaalseks, ning tähtsustatakse elukestva õppe poliitika edukaks rakendamiseks kõigi asjaomaste poliitikavaldkondade süstemaatilist ja pühendunud koordineerimist ning sotsiaalpartnerite keskset rolli selliste poliitikameetmete kujundamisel, rakendamisel ja õnnestumisel;

¹ 13129/17.

4. oluline on edendada kõikide jaoks võrdseid võimalusi elukestvas õppes osalemiseks ja sellele ligipääsuks sõltumata inimese taustast, arvestades ja tunnustades varasemaid teadmisi, oskusi ja pädevusi ning parandades seeläbi pidevat, korduvat ja sujuvat üleminekut hariduse ja koolituse tasemete ja vormide vahel;
5. elukestva õppe poliitikal on keskne roll Euroopa haridus- ja koolitusvaldkonnaalases koostöös ning programmi „Erasmus +“ raames, samuti riikliku haridus- ja koolitus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitika ning demokraatliku kaasatuse seisukohast;
6. elukestev õpe annab üksikisikutele, ühiskondadele ja töömaailmale võime ja võimaluse tegeleda tehnoloogiapõhisele ja rohelisele majandusele üleminekuga, suurendades samal ajal sotsiaalset kaasatust;

TÕSTAB ESILE

7. liidu ja selle liikmesriikide pühendumise ÜRO 2030. aasta tegevuskavale ja selle kestliku arengu eesmärkidele;
8. uue strateegilise tegevuskava aastateks 2019–2024², milles seatakse strateegilisteks prioriteetideks tugeva ja elujõulise majandusliku baasi arendamine ning kliimaneutraalse, rohelise, õiglase ja sotsiaalse Euroopa ülesehitamine ning rõhutatakse digiülemineku poliitikat, mis väljendab meie ühiskonna väärtusi ja edendab kaasatust; samuti tunnistab vajadust investeerida rohkem inimeste oskustesse ja haridusse, tagades samal ajal aluse pikaajalisele kestlikule ja kaasavale majanduskasvule; vajadust rakendada Euroopa sotsiaalõiguste sammast ELi ja liikmesriikide tasandil nende vastavate pädevuste piires ja subsidiaarsuse põhimõtet järgides, võttes samal ajal arvesse, et suurt tähelepanu on vaja pöörata ebavõrdsusest ja hariduslikest erinevustest tulenevatele sotsiaalsetele küsimustele, riskidele ja tõrjutusele;
9. uue mõiste „heaolumajandus“, mille eesmärk on lähtuda poliitika ja otsuste tegemisel inimestest ja nende heaolust;

² EUCO 9/19.

TULETAB MEELDE, et:

10. oma järeldustes Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta märkis nõukogu, et Euroopa haridusruumi aluseks peaks olema elukestev õpe alates alusharidusest ja lapsehoiust, üld- ning kutseharidusest ja -koolitusest kuni kõrghariduse ja täiskasvanuõppeni, kaasa arvatud mitteformaalne ja informaalne õpe;

LEIAB, et:

11. meie ühiskondades praegu toimuv tehnoloogiline ja digiüleminek kujundab ümber majandusruumi, töömaailma ja kodanike kaasamise viise ning võib seega avaldada olulist mõju sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja võrdsusele;
12. haridus- ja koolitusvaldkonna poliitikal on Euroopa digiülemineku poliitika kujundamisel otsustav tähtsus, et tagada Euroopa heaolu ja kestlik majanduskasv. Investeerimine uutesse teadmistesse, oskustesse ja pädevustesse on Euroopa konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamise võti;
13. tehnoloogia ja eriti tehisintellekti arendamisel on märkimisväärne potentsiaal luua uut laadi majandus- ja ühiskondlikke tegevusi, oskusi, töökohti ja teenuseid. Tuleb välja töötada tõhus haridus- ja koolitusvaldkonna poliitika, vahendid ja meetmed selle tagamiseks, et igaühel oleksid asjakohased teadmised, oskused ja pädevused muutuvast ühiskonnast täiel määral osalemiseks, ning samal ajal tuleb suurendada teadlikkust eetilistest kaalutlustest ja riskidest, mis tulenevad tehnoloogia võimalikust väärkasutamisest;
14. tehnoloogilised muutused suurendavad nõudlust kõrgetasemeliste oskuste ja pädevuste, kohanemisvõime ja karjäärijuhtimisoskuste järele, samal ajal kui nõudlus rutiinse ja korduva töö tegemist eeldava madala kvalifikatsiooni järele väheneb. Sellise mõju aeg, koht ja ulatus on erinevad, kuna mõned sektorid ja valdkonnad on teistest rohkem mõjutatud. Elukestva õppe ja nõustamise piisav pakkumine võib aidata vähendada tööturul lõhet kõrge ja madala kvalifikatsiooniga töötajate vahel;

15. Euroopas on täiskasvanute ümberõpe ja täiendusõpe väga suur väljakutse. Seetõttu on investeerimine põhioskustesse ja võtmepädevustesse olulisem kui kunagi varem. Kvaliteetne kaasav haridus (formaalne, mitteformaalne, informaalne õpe ja töökohal toimuv õpe) ja laiaulatusliku lähenemisviisi kohaldamine pädevuste arendamisele parandavad omandatud põhioskuste taset ning toetavad paremate oskuste ja pädevuste omandamist;
16. ebavõrdsus täiskasvanuhariduse pakkumisel ja sellele ligipääsetavuses on jätkuv väljakutse, kuna täiskasvanute õppes osalemise määr on ikka veel madal ning eriti madala kvalifikatsiooniga täiskasvanud vajavad õppimise alustamiseks rohkem tuge³. Tuleks teha suuremaid jõupingutusi, et kaasata sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevaid inimesi elukestvasse õppesse ja võimaldada neil tööturule siseneda, naasta või seal püsida ning toetada nende karjääri arengut;
17. käimasolevad demograafilised muutused pakuvad võimalusi ja väljakutseid nii üksikisiku kui ka ühiskonna tasandil; sündimuse vähenemise ja eluea pikenemise tõttu suureneb paljude liikmesriikide ühiskonna rahvastikustruktuuris vanemaealise elanikkonna osakaal⁴;
18. eakamate inimeste potentsiaali suurem tunnustamine ning neile pakutavate võimaluste, sealhulgas ühiskonnas osalemise võimaluste edendamine, isegi hilisemas elus, aitab luua sidusaid ühiskondi. Elukestev õpe on eakate inimeste tervena vananemise ning ühiskondlikus ja majanduselus aktiivse osalemise oluline tegur;
19. kvaliteetne alusharidus ja lapsehoid, samuti põhikooliharidus ja mitteformaalne õpe, ning nende kaasavus ja kättesaadavus on olulised poliitikapõhimõtted, millest lähtuda demograafilistele muutustele reageerimisel ja selle tagamisel, et lastel ja noortel oleksid tulevikus õiged teadmised, oskused ja pädevused; nii saaks võidelda koolist väljalangemise ohuga, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ning tagada mõtestatud elu;

³ Hariduse ja kooolituse valdkonna 2018. aasta ülevaade.

⁴ Eurostat 2019: rahvastiku struktuur ja vananemine.

20. hädavajalik on veelgi edendada soolist võrdõiguslikkust ning soodustada hariduse ja koolituse võrdset kättesaadavust, eelkõige sektorites ja kutsealadel, kus on ülekaalus üks sugu. Naised on Euroopas loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonnas alaesindatud, eriti digitaalsektoris, kus nende osalus väheneb jätkuvalt. Naiste mõjuvõimu suurendamine loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonnas ning eelkõige digitaalsektoris on Euroopa ühiskonna ja majanduse arengu seisukohast oluline⁵. Haridus ja koolitus võivad aidata vähendada soolist ebavõrdsust digitaalsektoris;

RÕHUTAB

21. vajadust märgatavalt tõhustada elukestva õppe poliitikat ja pakkumist, et paremini reageerida muutuva ühiskonna väljakutsetele;
22. seda, et oskuste täiendamise meetmeid käsitleva nõukogu soovitusel rakendamise jätkamine on oluline samm tõhusa elukestva õppe poliitika suunas. Lisaks sellele ja kõigile võimaluste andmiseks on siiski vaja teha rohkem jõupingutusi ning laiendada poliitikameetmete ja vahendite valikut;
23. pühendumust liikuda edasi Euroopa haridusruumi ulatusliku edasiarendamise suunas, et muuta Euroopa juhtivaks haridusühiskonnaks maailmas ja aidata luua kultuuriruum, mis innustab, võimestab ja motiveerib inimesi ja ühiskondi pidevalt õppima ja uuenema, sealhulgas hariduse ja koolituse kõigil tasemetel ja kõigis vormides ning kõigis eluetappides;

⁵ Euroopa Komisjon (2018): uuring naiste olukorra kohta digitaalajastul.

24. koostama strateegilised lähenemisviisid elukestva õppe poliitika edendamiseks ning tunnustama elukestva õppe potentsiaali kaasava ja kestliku majanduskasvu toetamisel ning tehnoloogilisele ja rohelisele majandusele üleminekule reageerimisel, sealhulgas:
- a) arendades igakülgset haridus- ja koolitussüsteeme, et iga õppija haridustee ja üleminekud saaksid olla pidevad ja sujuvad;
 - b) parandades võrdseid võimalusi hariduse valdkonnas, töötades välja poliitikameetmeid, mille eesmärk on edendada väljakujunenud edasiliikumisteid kõigi jaoks ning vältida haridus- ja koolitussüsteemides olukorda, kus ei ole edasiõppimise võimalusi;
 - c) suurendades haridus- ja koolitussüsteemide võimet reageerida õppijate vajadustele ning tööturu ja ühiskonna kiiretele muutustele, pöörates erilist tähelepanu valdkondadele, mida tehnoloogilised muutused kõige enam mõjutavad ja mis on kliimamuutuste seisukohast kõige olulisemad, samuti pakilisele vajadusele parandada meie ökoloogilist jalajälge ning edendada kestliku arengu alast haridust kui innovatsiooni, vastupanuvõime ja muutusi kaasatoovate meetmete käivitajat, võttes samal ajal arvesse erinevaid ja muutuvaid vajadusi teadmiste, oskuste ja pädevuste osas;
 - d) toetades hõlpsat üleminekut erinevate hariduse ja koolituse tasemete ja sektorite vahel, hõlbustades alternatiivseid haridusteid, pakkudes nõustamist, soodustades erinevaid õppimispakkumisi ja mitmesuguseid õpikeskkondi ning toetades uusi õppimis- ja õpetamismeetodeid hariduse ja koolituse kõigil tasemetel ning kõigis vormides, samuti valideerides võimaluse korral oskusi ja pädevusi, olenemata sellest, kus või kuidas need on omandatud;
 - e) uurides võimalusi, kuidas luua haavatavatele rühmadele suunatud paindlikud, personaalsed ja õppijakesksed haridusteed, näiteks moodulõppel ja õpitulemustel põhinevate lähenemisviiside alusel, mis lihtsustavad õppimise kohandamist vastavalt individuaalsetele ja kutsealastele vajadustele;

- f) rõhutades õpetajate, õpetajate koolitajate, koolijuhtide, koolitajate, nõustajate, noorsootöötajate ja karjäärinõustajate pädevuse jätkuva arendamise tähtsust, et pakkuda elukestva õppe jaoks oskusi ja pädevusi, mis on kõigile kättesaadavad;
- g) edendades selliste andmete vahetamist ja kättesaadavust, mis võimaldavad õppijatel hallata ja kasutada oma õpiandmeid ning teha kogu elu jooksul selle kohta informeeritud valikuid ja otsuseid täielikus kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega;
- h) uurides tehisintellekti potentsiaali toetada kvaliteetset ja personaalset haridust ja koolitust ning teadmiste, oskuste ja pädevuste arendamist. Selles tegevuses peaks pöörama suurt tähelepanu kaasamisele ja võrdsetele võimalustele, kasutades ära tehisintellekti usaldusväärset rakendamist hariduses ja koolituses, et teha kindlaks haridussüsteemis esinevad probleemid ja edendada õppeprotsesse;
- i) jätkates meetmete võtmist mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist käsitleva nõukogu soovitusel rakendamiseks;

PALUB KOMISJONIL SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES JA TIHEDAS KOOSTÖÖS LIIKMESRIIKIDEGA:

- 25. märkimisväärselt edendada aktiivseid, tõhusaid ja tulevikku suunatud elukestva õppe strateegiaid ja poliitikaid, eesmärgiga suurendada elukestvas õppes osalemist hariduse ja koolituse kõigil tasemetel ja kõigis vormides;
- 26. ajakohastada praeguse elukestva õppe poliitika tõhusust, ulatust ja sihtrühmi, et vastata paremini ühiskonna ja töömaailma muutustest tulenevatele õpivajadustele, sealhulgas arendades edasi Euroopa haridusruumi, võttes elukestvat õpet arvesse tulevases hariduse ja koolituse alase koostöö strateegilises raamistikus ning kasutades programmi „Erasmus +“, Euroopa Sotsiaalfondi ja muude asjakohaste liidu vahendite pakutavaid võimalusi;

27. toetada algatusi, mis soodustavad investeerimist elukestvasse õppesse, sealhulgas koostööd avaliku ja erasektori vahel;
28. lisada tehisintellekti tõhus ja kaasav kasutamine nende valdkondade hulka, mida arendatakse edasi digiõppe tegevuskava ja Euroopa haridusruumi raames;
29. tõhustada käimasolevate ja tulevaste meetmete koordineerimist, et parandada andmete koostalitlusvõimet, näiteks tagades juurdepääsu isiku haridusandmetele, parandades haridusandmete vahetamist õppijate, õppeasutuste ja tööandjate vahel, vältides samal ajal kattuvaid jõupingutusi liidu tasandil, et kasutada ära digiülemineku potentsiaali kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega;
30. toetada riiklikku poliitikat, mille eesmärk on suurendada haridus- ja koolitussüsteemide vastavust tööturu ja ühiskonna kiiresti muutuvatele vajadustele, hõlbustades ja suurendades analüütiliste, teadus- ja prognoosiandmete levitamist ja kasutamist, sealhulgas hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimist, samuti oskuste prognoosimist, et avaldada poliitikale pikaajalist mõju;
31. soodustada olulist edasiminekut elukestva õppe arendamisel, uurides paremaid koostöövõimalusi haridus- ja koolitustasandite ja sektorite ning asjaomaste asutuste (nt sotsiaal-, tervishoiu- ja rändeasutuste) vahel, samuti edendades koostöös sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna, riiklike tööhõiveametite ja muude asjaomaste sidusrühmadega mitmesuguseid paindlikke täiskasvanute ümberõppe ja täiendusõppe võimalusi;
32. suurendada sünergiat hariduse, koolituse, teadusuuringute ja innovatsiooni vahel, mis hoogustaks Euroopa haridusruumi arendamist, eelkõige Euroopa ülikoolide liitude kaudu, millel on oluline roll elukestva õppe edendamisel;
33. kaaluda mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist käsitleva Euroopa poliitika hindamisel ja ajakohastamisel teadmiste, oskuste ja pädevuste valideerimise kontseptsiooni laiendamist, et võimaldada oskuste ja pädevuste valideerimist olenemata sellest, kuidas või kus need on omandatud, eesmärgiga toetada sujuvaid üleminekuid ja motiveerida individuaalseid haridusteid ning piiramata liikmesriikide pädevust selles valdkonnas.

POLIITILINE TAUST

1. Nõukogu 27. juuni 2002. aasta resolutsioon elukestva õppe kohta⁶
2. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide esindajate resolutsioon Euroopa elukestva nõustamise poliitika, süsteemide ja tavade tugevdamise kohta⁷
3. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon „Elukestva nõustamise parem integreerimine elukestva õppe strateegiatesse“⁸
4. Nõukogu resolutsioon täiskasvanuhariduse uuendatud tegevuskava kohta⁹
5. Nõukogu 20. detsembri 2012. aasta soovitus mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta¹⁰
6. Nõukogu ja komisjoni 2015. aasta ühisaruanne hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku (HK 2020) rakendamise kohta – Hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö uued prioriteedid¹¹
7. Komisjoni teatis „Euroopa uus oskuste tegevuskava. Koostöö inimkapitali tugevdamiseks ning töölesobivuse ja konkurentsivõime suurendamiseks“¹²
8. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)¹³
9. Komisjoni teatis „Euroopa koostalitlusvõime raamistik. Rakendusstrateegia“¹⁴
10. Komisjoni teatis „Euroopa identiteedi tugevdamine hariduse ja kultuuri kaudu“¹⁵

⁶ ELT C 163, 9.7. 2002, lk 1).

⁷ 9286/04.

⁸ ELT C 319, 13.12.2008, lk 4.

⁹ ELT C 372, 20.12.2011, lk 1.

¹⁰ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1.

¹¹ ELT C 417, 15.12.2015, lk 25.

¹² COM(2016) 381.

¹³ ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.

¹⁴ COM(2017) 134.

¹⁵ COM(2017) 673.

11. Nõukogu 22. mai 2017. aasta soovitus, milles käsitletakse elukestva õppe Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas¹⁶
12. Nõukogu 20. novembri 2017. aasta soovitus haridusasutuse lõpetanute käekäigu jälgimise kohta¹⁷
13. Komisjoni aruteludokument üleilmastumise ohjamise kohta¹⁸
14. Lissabonis 2017. aastal vananemise teemal peetud UNECE neljanda ministrite konverentsi deklaratsioon, milles käsitletakse jätkusuutlikku ühiskonda kõigi vanuserühmade jaoks ja pikema eluea potentsiaali rakendamist („*A Sustainable Society for All Ages: Realizing the potential of living longer*“)
15. Komisjoni teatis „Tugevama Euroopa väljakujundamine: noorte-, haridus- ja kultuuripoliitika roll“¹⁹
16. Komisjoni teatis digiõppe tegevuskava kohta²⁰
17. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. aprilli 2018. aasta otsus, milles käsitletakse oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühist raamistikku (Europass)²¹
18. Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes²²
19. Nõukogu 19. detsembri 2016. aasta soovitus „Oskuste täiendamise meetmed: uued võimalused täiskasvanutele“²³ ja nõukogu 22. mai 2019. aasta järeldused nimetatud soovituse rakendamise kohta²⁴
20. Nõukogu järeldused Euroopa haridusruumi visiooni suunas liikumise kohta²⁵
21. Komisjoni teatis „Tehisintellekt Euroopa huvides“²⁶
22. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku²⁷

¹⁶ ELT C 189, 15.6.2017, lk 15.

¹⁷ ELT C 423, 9.12.2017, lk 1.

¹⁸ COM(2017) 240.

¹⁹ COM(2018) 268.

²⁰ COM(2018) 22.

²¹ ELT L 112, 2.5.2018, lk 42.

²² ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.

²³ ELT C 484, 24.12.2016, lk 1.

²⁴ ELT C 189, 5.6.2019, lk 23.

²⁵ ELT C 195, 7.6.2018, lk 7.

²⁶ COM(2018) 237.

²⁷ ELT L 303, 28.11.2018, lk 59.

23. Nõukogu 9. aprilli 2019. aasta järeldused „Veelgi kestlikuma liidu saavutamine aastaks 2030“²⁸
 24. Nõukogu 7. juuni 2019. aasta järeldused 2020. aasta järgse suures osas digitaliseeritud Euroopa tuleviku kohta: digitaalse ja majandusliku konkurentsivõime edendamine kogu liidus ja digitaalne sidusus²⁹
 25. Nõukogu resolutsioon „Euroopa Liidu noortestrategia 2019–2027“³⁰
 26. Nõukogu järeldused heaolumajanduse kohta³¹
-

²⁸ 8286/19.

²⁹ 8807/19.

³⁰ ELT C 189, 5.6.2019, lk 1.

³¹ 13432/19.